

СОЦИЈАЛИСТИЧКА НАРОДНА
ПАРТИЈА ЦРНЕ ГОРЕ
КЛУБ ПОСЛАНИКА

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	24. III 20 14	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-1/14-5	
VEZA:		
EPA:		
SKRAĆENICA:		PRILOG:

Подгорица, 24.март 2014.године

На основу члана 187 став 2 Пословника Скупштине Црне Горе, предсједнику Владе Црне Горе, Милу Ђукановићу постављам следеће

ПИТАЊЕ

Имајући у виду актуелну социјално – економску ситуацију у Црној Гори која се огледа у тешкој материјалној позицији великог броја грађана Црне Горе, да ли су тачне следеће констатације:

- да ли је изузетно лоша економска политика коју сте водили у претходном периоду довела Црну Гору до задужености која прелази 2 милијарде еура и увођења стечаја у великом броју предузећа;
- да ли значајан број грађана живи испод доње границе сиромаштва која износи 167 еура;
- да ли се политика „стежања каиша“ примјењује искључиво на најрањивије категорије становништва, а да у самој Влади и њеним органима нема претјеране воље за тим;
- да ли је владина економска, а поготово фискална политика у дужем временском периоду била неконзистентна;
- да ли је Влада испоштовала закључке Скупштине приликом доношења годишњег Закона о буџету;
- да ли у самој Влади и њеним органима и управама има воље за рационализацијом и мјерама штедње;
- на који начин се опорезује више од 20 милионера из Црне Горе јер се Ви залажете за пропорционално опорезивање?

Надам се да Вам неће представљати велики проблем да одговорите на постављена питања.

ПОСЛАНИК,
Срђан Милић

КЛУБ ПОСЛАНИКА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ НАРОДНЕ ПАРТИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ

| Булевар Светог Петра Цетињског 10, Подгорица | www.snp.co.me | klubposlanika@snp.co.me | +38220242084 |

Vlada Crne Gore
Predsjednik

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	24 - 11 20 14	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-1/14-3/2	
VEZA:		
EPA:		
SKRAĆENICA:	PRILOG:	

Broj: 01 - 2136

Podgorica, 23. april 2014. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Gospodin Ranko KRIVOKAPIĆ, predsjednik

Poštovani predsjedniče Parlamenta,

U skladu sa stavom 7 člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore u prilogu dostavljam pisane odgovore na poslanička pitanja, postavljena tokom Premijerskog sata održanog 27. marta 2014. godine.

S poštovanjem,

Milo ĐUKANOVIĆ

2. Srđan MILIĆ, SNP

POSLANIČKO PITANJE

Imajući u vidu aktuelno socijalno-ekonomsku situaciju u Crnoj Gori koja se ogleda u teškoj materijalnoj poziciji velikog broja građana Crne Gore, da li su tačne sledeće konstacije:

- Da li je izuzetno loša ekonomska politika koju ste vodili u prethodnom periodu dovela Crnu Goru do zaduženosti koja prelazi 2 milijarde eura i uvođenja stečaja u velikom broju preduzeća;
- Da li značajan broj građana živi ispod donje granice siromaštva koja iznosi 167 eura;
- Da li se politika „stezanja kaiša“ primjenjuje isključivo na najranjivije kategorije stanovništva, a da u samoj Vladi i njenim organima nema pretjerane volje za tim;
- Da li je vladina ekonomska, a pogotovo fiskalna politika u dužem vremenskom periodu bila nekonzistentna;
- Da li je Vlada ispoštovala zaključke Skupštine prilikom donošenja godišnjeg Zakona o budžetu;
- Da li u samoj Vladi i njenim organima i upravama ima volje za racionalizacijom i mjerama štednje;
- Na koji način se oporezuje više od 20 milionera iz Crne Gore jer se Vi zalažete za proporcionalno oporezivanje?

-

Nadam se da Vam neće predstavljati veliki problem da odgovorite na postavljena pitanja.

ODGOVOR

Poštovani poslaniče Miliću,

Jedini problem koji imam, u Vašem pisanom tekstu pitanja postavili ste zapravo sedam pitanja, i samim tim fokusirali moju pažnju na ta pitanja. Danas ste otvorili još jedan broj vrlo relevantnih pitanja. Slažem se sa tim. Za mene su makar tri na neki način obavezujuća, a to je Vaše pitanje o našoj politici u odnosu na ukrajinsku krizu. Takođe Vaš podsticaj oko rješavanje problema izbora Državnog tužioca, i Vaše direktno pitanje vezano za probleme u aferi Telekom. Ako mi date priliku makar u onom dopunskom vremenu ću se potruditi da Vam odgovorim na ta pitanja. Za sada ću se fokusirati na Vaše osnovno pitanje, jer ipak držim da je ono najzanimljivije i za javnost, a poštujući Vaš napor da to pitanje dostavite, strukturirate i obrazložite u pisanoj formi.

- U Crnoj Gori nije vođena «izuzetno loša ekonomska politika» kako Vi tvrdite. Crna Gora je pripadala grupi nerazvijenih republika bivše Jugoslavije, sa dohotkom koji je bio za 25% niži od jugoslovenskog prosjeka i nezapošljenošću koja je bila veća za 35% od jugoslovenskog prosjeka. Lošom ekonomskom politikom se ne dolazi u poziciju da je Crna Gora danas najrazvijeniji dio bivše Jugoslavije, ako izuzmemo dvije članice EU.
- Tačno je da je standard građana u poređenju sa zemljama EU i dalje nizak. Ali od 2003. do 2012. godine, dohodak po glavi stanovnika je utrostručen. To nije samo podatak zvanične statistike Crne Gore nego i referentnih međunarodnih institucija. Bruto nacionalni dohodak po glavi stanovnika, mjereno od strane Svjetske banke, po Atlas metodu, u periodu od 2003. do 2012, porastao je sa 2.400\$ na 7.160\$ 2012. godine. U istom periodu, prosječne zarade i penzije su povećane za oko 250%, a nezaposlenost je značajno smanjena. Složićemo se, nijesu to rezultati koji su na nivou naših ciljeva, još manje su na nivou očekivanja građana, ali vjerovatno i oko toga da se do željenih rezultata sa tako niske startne osnove ne dolazi ni lako ni brzo. I, složićemo se, takođe da se i ekonomski trendovi o kojima govorim ipak moraju karakterisati kao pozitivni i dinamični. Bolji od drugih u regionu. Ni to ne može biti rezultat «izuzetno loše ekonomske politike» kako ste je kvalifikovali. Podsjećam i da preliminarni podaci o BDP za 2013. ukazuju na realni rast od 3,5%.

- Takođe, fiskalne performanse, pa i relativni nivo javnog duga, je povoljniji u odnosu na prije deset godina. Državni dug Crne Gore je 2002. godine iznosio 88,3% BDP. Zahvaljujući uspješnom reprogramu i otpisu dijela duga sa Pariskim klubom povjerilaca, dinamičnom ekonomskom rastu i prijevremenim otplatama dugova prema Svjetskoj banci i drugim kreditorima, tokom godina budžetskih suficita 2006. i 2007. godine, državni dug je smanjen na 26,8% BDP-a. Nakon 2008. godine pod uticajem ekonomske krize, dolazi do pada BDP-a, pada poreskih prihoda, potrebe za preuzimanjem dugova u pojedinim državnim preduzećima i izdavanja garancija za sistemski važne kompanije, što je uz rast mandatornih rashoda za penzije i socijalna davanja, zajedno vodilo značajnim budžetskim deficitima. Budžetski defцити u prethodnim godinama dominantno su finansirani zaduživanjem, a ne prihodima od privatizacija i donacijama. U istom periodu Država je preuzela i nove obaveze, posebno u dijelu unutrašnjeg duga, a koje su bile vezane za period stare Jugoslavije, poput obaveza po osnovi stare devizne štednje i restitucije. Samo te obaveze su povećale javni dug za 260 miliona eura ili oko 8% BDP-a. Njihovo preuzimanje je politika raščišćavanja zaostalih imovinskih i vlasničkih problema – prava, što je preduslov za izgradnju povjerenja i kredibiliteta prema građanima i investitorima. Konstantni defцити i preuzimanje novih obaveza je uslovalo brzo povećanje i akumuliranje javnog duga do nivoa od oko 54%, koliko je iznosio na kraju 2013. godine. Ipak, sadašnji nivo javnog duga je, kako sam rekao, značajno niži nego početkom 2000-tih i još uvijek ispod Mastroitskih kriterijuma koji granicu zaduženosti postavljaju na 60% BDP. Takođe, nivo javnog duga u Crnoj Gori je i značajno niži od javnog duga država Evropske unije, gdje on u prosjeku iznosi oko 90% BDP.

Iako je rast nivoa javnog duga pitanje koje sa pravom izaziva zabrinutost i zaslužuje posebnu pažnju, kritike na ovu temu su često neobjektivne i jednostrane. Većina najglasnijih kritičara ističe kako državni dug ima negativne posljedice i kako ga urgentno treba smanjiti. Donedavno su isti pozivali na veću potrošnju, povećanje plata, intervenciju države, pomoć poljoprivredi, malim i srednjim preduzećima, veća kapitalna ulaganja i dodatno smanjenje poreza. Istovremeno mnogi kritičari zaboravljaju da je država, zbog izraženih potreba za kapitalnim investicijama, u periodu od 2006. godine finansirala značajne infrastrukturne projekte sredstvima kreditora. Tako su u periodu od 2006. godine ukupna kapitalna ulaganja iznosila preko 1,5 milijardi eura, što čini blizu 50% procijenjenog bruto domaćeg proizvoda za 2012. godinu, odnosno skoro ukupan iznos državnog duga.

Ipak, Vlada je definisala urgentnu potrebu oporavka ekonomskih parametara, prvenstveno fiskalnih (deficita i nivoa javnog duga), i od početka 2013. godine intenzivirala proces fiskalne konsolidacije. Uveden je set kriznih mjera fiskalnog prilagođavanja, čija je primjena bila politički nepopularna i socijalno teška, sa sviješću da bi svako njihovo odlaganje imalo značajno veće troškove u budućnosti. Zahvaljujući pomenutim aktivnostima, u 2013. godini je ostvarena naplata prihoda za 114 miliona eura, odnosno 10,2% više u odnosu na 2012. godinu, čime su značajno poboljšani fiskalni indikatori, u prvom redu budžetski deficit. Smanjenje deficita sa 6,7% BDP-a koliko je iznosio na kraju 2012. godine na 3,9% BDP-a ogroman je uspjeh, s obzirom na činjenicu da smo u prethodnoj godini imali vanrednih rashoda skoro 3,2% BDP-a u vidu plaćenih garancija. Međunarodne organizacije su ovo prepoznale kao značajno fiskalno prilagođavanje koje, ako se nastavi, treba da vodi perspektivnim budžetskim viškovima i značajnom obaranju državnog duga na srednji rok.

Želio bih da se osvrnem i na Vaše pitanje kojim sugerirate da «se politika «stezanja kaiša» primenjuje isključivo na najranjivije kategorije stanovništva, a da u samoj Vladi i njenim organima nema pretjerane volje za tim». Apsolutno je suprotno! Sve mjere fiskalne konsolidacije bile su pažljivo kreirane sa ciljem ravnomjernijeg i pravednijeg rasporeda tereta krize. Mjere su bile usmjerene na platežno moćniji sloj stanovništva. Inicirali smo, podsjetiću Vas, smanjenje naknada za članove upravnih odbora državnih, javnih preduzeća i regulatornih agencija. Bavili smo se i pitanjem ušteda u samoj organizaciji rada Vlade - napravili smo institucionalnu racionalizaciju i značajno smanjili broj vladinih tijela, ukinuli naknade za rad u radnim tijelima za obavljanje tekućih i redovnih aktivnosti. Novi tzv. krizni porez uveden je samo na zarade građana koje su iznad prosječne u Državi. Takođe, niža stopa PDV-a kojom su dominantno pokrivenne osnovne životne namirnice, zbog uticaja na životni standard najranjivijih kategorija stanovništva, zadržana je na istom nivou. Uz tešku, ali nužnu mjeru kojom je ograničen rast penzija, obezbijedili smo sredstva za zaštitu najugroženijih penzionera, odnosno onih koji imaju najniže penzije, kroz socijalno-humanitarna davanja koja su se odnosila na jednokratne novčane pomoći, subvencije za oporavak penzionera, kao i za zimnicu, te participaciju u dijelu stambene izgradnje.

Uprkos dugotrajnoj i iscrpljujućoj ekonomskoj krizi, upravo usljed dobrog izbora mjera i ravnomjerne raspodjele tereta, u Crnoj Gori nije značajnije povećan broj građana koji živi ispod donje granice siromaštva, niti je povećano raslojavanje. Prema posljednjim podacima Monstata udio siromašnog stanovništva u Crnoj Gori je iznosio 11,3%, u 2012. godini. Iako se dohodovne nejednakosti u Crnoj Gori (GINI koeficijent 26,5%) uglavnom percipiraju kao visoke, uporedni koeficijenti pokazuju da su one identične, ili čak niže prosječnim nejednakostima u državama EU-28 (30,6%).

Iskustva koja smo stekli u proteklim godinama, od snažnog ekonomskog buma u periodu od 2006. do 2008. godine, preko recesije u 2009. godini i ekonomskog oporavka nakon toga, jasno ukazuju na činjenicu da ekonomski ciklusi koji se smjenjuju nameću obavezu prilagođavanja politika. Država, u zavisnosti od faze ekonomskog ciklusa, prilagođava svoje politike, kroz preduzimanje pro - ili kontracikličnih mjera. Ipak, Vaša konstatacija da je fiskalna politika nekonzistentna ne stoji. Upravo suprotno. Koncept fiskalne politike koji se zasniva na niskom oporezivanju dohotka konzistentan je, a to najbolje potvrđuju podaci o prilivu stranih direktnih investicija. Iako je opozicija stalno tražila promjenu koncepta, dakle sugerisala nekonzistentnost.

Kada govorimo o oporezivanju «bogatstva» ili «više od 20 milionera iz Crne Gore» koje pominjete u jednom od svojih pitanja želim najprije jasno da saopštim da nema nedodirljivih niti privilegovanih pojedinaca koji mogu izbjeći plaćanje poreza. Kroz veće stope poreza na veće nivoe dohotka smo izabrali da veći teret krize snose oni koji više zarađuju. Ipak, ovo je dodatno oporezivanje dohotka, koje destimuliše rad, produktivnost, stvaranje i ugrožava konkurentnost ekonomije. Progresivno oporezivanje dohotka destimuliše najobrazovanije, najtalentovanije i najkreativnije, i destimuliše mobilnost među socijalnim grupama. Zato sam po pitanju ovog modela (progresivnog) oporezivanja uvijek iskazivao rezervu. Ali podsjetiću, u Crnoj Gori imamo na snazi progresivni model oporezivanja imovine. Tako, građani koji imaju više stambenih jedinica, zemlju koja nije u funkciji stvaranja dohotka, skuplje automobile, brodove, letjelice i jahte, plaćaju dodatne i veće poreze Državi. Vjerujem da je ovaj oblik progresivnog oporezivanja djelotvorniji i pravedniji, te da će pomoći ne samo u ostvarenju većih budžetskih prihoda nego i pravednijoj raspodjeli bogastva u Crnoj Gori.